

Miljøkonsekvensrapport til ansøgning efter § 16a (IE-slagtesvin)

**Vollum Østermark 4
6261 Bredebro**

Ændret dyrehold i eksisterende stalde

Skema 223569 i www.husdyrgodkendelse.dk
Indsendt 19. januar 2021

Datablad

Ansøger og ejer	Søren Clausen Vollum Østermark 4 6261 Bredebro
Husdyrbrugets adresse	Vollum Østermark 4
CVR-nummer	20788283
CHR-nummer	49565
Kommune	Tønder Kommune
Ejendomsnummer	5500001376
Matrikel-nr.	Vollum Ejerlav, Brede: 61, 202, 241, 242
Andre husdyrbrug drevet af ansøger	Ingen
Biaktiviteter	Ingen
Ansøgningskema	223569
Konsulent	SLF Miljørådgiver Birgitte Madsen Billundvej 3, 6500 Vojens bm@slf.dk, 73202600
Ansøgning indsendt	19. januar 2021

Forord

Denne rapport beskriver de miljømæssige konsekvenser ved det ansøgte projekt på Vollum Østermark 4. Det ansøgte omfatter ændret dyrehold i eksisterende stalde. Der bygges ikke nyt, og der ændres ikke i de eksisterende stalde.

Rapporten er en miljøkonsekvensrapport. Rapporten behandler de potentielle væsentlige miljøpåvirkninger ved projektet.

Rapporten indeholder en beskrivelse og vurdering af den sandsynlige væsentlige indvirkning på miljøet, som det ansøgte vurderes at medføre. Rapporten danner grundlaget for kommunens afgørelse om miljøgodkendelse for ejendommen.

Datablad	2
Forord	3
1. Indledning	6
2. Ikke-teknisk resume	7
2.1 Ikke-teknisk resumé af alternativer til teknologi og foranstaltninger og påtænkte foranstaltninger ved IE-brugets ophør	8
3. Husdyrbruget og det ansøgte	9
3.1 Indretning og drift af anlægget	9
3.2 Bygningsmæssige ændringer og anlægsarbejde	11
3.3 Produktionsmæssig sammenhæng med andre husdyrbrug	12
3.4 Husdyrbruget og det ansøgte beliggenhed	12
3.4.1 Generelle afstandskrav	12
3.5 Ammoniakemission	13
3.5.1 Naturpunkter	13
3.6 Lugtemission	16
3.6.1 Kumulation til naboer	16
3.7 Øvrige emissioner og gener	16
3.7.1 Støj	16
3.7.2 Støv	17
3.7.3 Lys	17
3.7.4 Skadedyr	17
3.7.5 Transporter	18
3.8 Reststoffer, affald og naturressourcer	18
3.8.1 Døde dyr	18
3.8.2 Affald	19
3.8.3 Olie- og kemikalier	20
3.8.4 Energiforbrug (brugen af naturressourcer)	20
3.8.5 Vandforbrug	20
3.8.6 Restvand	21
3.9 BAT-Ammoniakemission	21
3.10 Grænseoverskridende virkninger	22
4. Projektets direkte og indirekte virkninger for miljø, natur og mennesker og hvad der er gjort for at mindske virkningerne	23
4.1 Beliggenhed og bygningsændringer i forhold til landskab og Bilag IV arter	23

4.2	<i>Begrænsning af ammoniakemission</i>	24
4.3	<i>Afsætning af ammoniak til nærliggende natur</i>	24
4.4	<i>Lugtgener for omboende</i>	24
4.5	<i>Støjgener</i>	25
4.6	<i>Støvgener</i>	25
4.7	<i>Lyspåvirkninger</i>	26
4.8	<i>Skadedyr</i>	26
4.9	<i>Transporter</i>	26
4.10	<i>Energi</i>	27
4.11	<i>Vandforbrug og påvirkning af vandressourcen</i>	27
4.12	<i>Påvirkning af jordarealer og jordbund</i>	28
4.13	<i>Andet om befolkningen og menneskers sundhed</i>	28
4.14	<i>Alternative løsninger</i>	29
4.15	<i>Oplysninger om konsulenten</i>	29
5.	Oplysninger om IE-husdyrbruget	29
5.1	<i>Ophør af IE-husdyrbruget</i>	29
5.2	<i>BAT: Råvarer, energi, vand og management</i>	29
5.2.1	<i>BAT-Energi</i>	29
5.2.2	<i>BAT-Vand</i>	30
5.2.3	<i>Management</i>	30
6.	Konklusion	30
7.	Bilag	32

1. Indledning

Denne miljøkonsekvensrapport beskriver og vurderer en ændring af dyreholdet på Vollum Østermark 4, hvor vægtgrænserne på smågrisene og slagtesvinene justeres. Der bygges ikke nyt, og der ændres ikke i de eksisterende stalde.

Da der ikke ændres i de eksisterende svinestalde, er der ikke overvejet væsentlige alternativer til det ansøgte. Det er vurderet, at det ansøgte projekt medfører den bedste udnyttelse af det eksisterende anlæg.

Formålet med ansøgningen er at få en miljøgodkendelse, der passer til produktionen. Den nuværende miljøgodkendelse giver tilladelse til at producere et bestemt antal dyr i et bestemt vægtinterval. Hvis der produceres mindre, kan den tilladte produktion nedskrives, og produceres der mere, er der overproduktion. Afhængig af hvornår der er leveret svin til slagteriet et givent år, kan produktionen på papiret være for høj eller for lav. Med en ny miljøgodkendelse vil der være fleksibilitet i dyreholdets størrelse og sammensætning, så leveringsintervaller ikke giver problemer med for få eller for mange producerede dyr. Med en ny miljøgodkendelse kan produktionen også løbende tilpasses de vægtintervaller, som leverandører og slagterier efterspørger.

2. Ikke-teknisk resume

Nudrift og det ansøgte projekt

Ejendommen har en miljøgodkendelse fra 2014. Her blev der godkendt en ændring i dyreholdet fra 7.400 smågrise (7,2 - 30 kg) og 7.100 slagtesvin (30 - 102 kg) til 14.400 smågrise (7,2 - 30 kg) og 14.100 slagtesvin (30 - 104 kg). Det blev også godkendt en ny stald og en ny gyllebeholder.

Fremover vil dyreholdet maksimalt være 21.000 slagtesvin 30-120 kg pr år (teoretisk beregnet uden dødelighed og uden afsat tid til vask af stalde), med mulighed for at veksle mellem smågrise og slagtesvin i forskellige vægtintervaller. Der søges ikke om nye stalde eller gødningslagre.

Før 1/8 2017 blev lugt og ammoniak beregnet ud fra dyreholdet. Efter 1/8 2017 beregnes lugt og ammoniak ud fra produktionsarealet, som er det staldareal dyrene har adgang til samt areal af gødningslagre. Som nævnt ændres der ikke på staldarealet nu, men hvis der sammenlignes med arealet før 2014, så er staldarealet øget fra 1780 m² til 3599 m², og arealet af gødningslagre er øget fra 674 m² til 1504 m² gyllebeholdere.

Konsekvenser for omboende, natur og miljø

Lugt

Beregninger viser, at ændringen i dyreholdet resulterer i øget lugt fra 92.483 OU til 104.371 OU. Beregningen er en "worst case" beregning, der tager udgangspunkt i at hele staldarealet anvendes til slagtesvin. Som nævnt i indledningen er formålet med ansøgningen at have mulighed for at regulere indgangsvægt og afgangsvægt samt antal hold. Der er ikke planer om at ophøre med at have smågrise. Så længe der produceres smågrise, vil lugten ikke blive så høj som worst-case-beregningerne viser. Kravene i lovgivningen om maksimal lugtpåvirkning af naboer, samlet bebyggelse og byer er overholdt. For at minimere lugtgener er de to gyllebeholdere overdækkede og ejendommen holdes ryddelig i forhold til foderrester og husdyrgødning.

Landskab

Der bygges ikke nyt. Derfor vurderes projektet ikke at påvirke landskabsoplevelsen. For at påvirke landskabet mindst muligt ligger bygninger og gødningslagre samlet, og udendørs belysning er kun tændt ved behov.

Påvirkning af natur

Det ansøgte projekt medfører en forøgelse af ammoniakemissionen fra ejendommen fra 4665,5 kg til 5913,7 kg. Beregningen er en "worst case" beregning, der tager udgangspunkt i at hele staldarealet anvendes til slagtesvin – dvs. ingen smågrise. Så længe der er smågrise på ejendommen, vil ammoniakemissionen ikke blive så høj som beregningen viser. Ejendommen ligger ca. 4,5 km fra natur beskyttet efter EU-regler og ca. 4,6 km fra nærmeste natur beskyttet efter danske nationale regler. Beregningerne viser, at hverken natur beskyttet efter danske nationale regler eller efter EU-regler, vil modtage mere ammoniak end de grænser, der er sat herfor i lovgivningen. For at minimere ammoniakfordampningen fra anlægget er de to gyllebeholdere overdækkede, og i den nyeste svinestald er der gyllekøling.

Bedste tilgængelige teknik (BAT)

For husdyrbruget er der krav om at anvende den bedst tilgængelige teknik. I forhold til at begrænse ammoniakfordampningen er dette i lovgivningen omsat til et bestemt krav til mængden af ammoniak der må komme fra husdyrbruget. For det konkrete projekt er der krav om, at der højst må udledes 5.914 kg ammoniak pr. år. Dette krav til emissionen er i lovgivningen sat ud fra viden om, hvad der kan lade sig gøre, ved at anvende de bedste "teknikker" på markedet, der er tilgængelige i til en pris, der er realistisk i forhold til produktionens størrelse. Det kan være et staldsystem med lav

ammoniakfordampning eller en teknik i form af gyllekøling el.lign. I det konkrete projekt overholdes kravet til maksimal ammoniakudledning via de valgte staldsystemer, samt teltoverdækninger på gyllebeholdere og gyllekøling i den nyeste stald.

Da der er tale om et IE-husdyrbrug (mere end 2000 stipladser til slagtesvin) er der krav om at anvende den bedste tilgængelige teknik i forhold til minimering af andre miljøbelastninger end ammoniak. Hvordan dette imødekommes på dette husdyrbrug, er beskrevet i kapitel 5.

2.1 Ikke-teknisk resumé af alternativer til teknologi og foranstaltninger og påtænkte foranstaltninger ved IE-brugets ophør

Da der ikke ændres på stalde og gødningslagre, er der ikke overvejet andre relevante teknologier.

Hvad angår ophør af driften af husdyrbruget vil der blive sikret, at de nødvendige foranstaltninger for at undgå forureningsfare foretages, og at stedet bringes tilbage i tilfredsstillende tilstand. Her tænkes der på bortskaffelse af oplagret husdyrgødning, affald, maskiner og andet materiel.

3. Husdyrbruget og det ansøgte

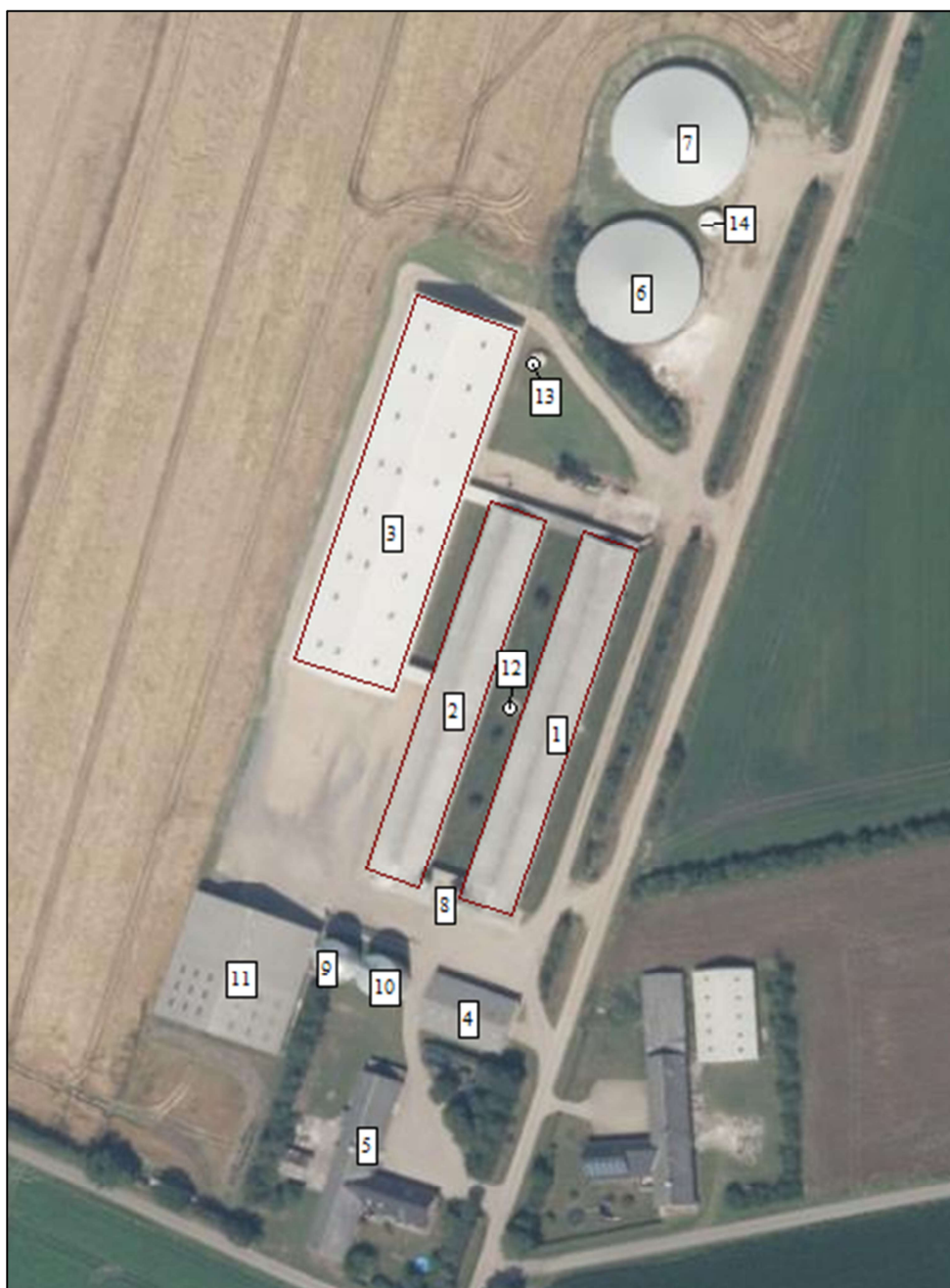
I dette kapitel beskrives husdyrbrugets indretning og drift, samt placering i forhold til omgivelserne.

Der redegøres for ammoniak- og lugtemissionen, samt for øvrige områder, hvor husdyrbruget kan belaste omgivelserne fx støj, støv, lys, skadedyr, transport, affald og ressourceforbrug.

I kapitel 4 vurderes husdyrbrugets påvirkning af omgivelserne.

3.1 Indretning og drift af anlægget

Ejendommen er en svinebesætning. Oversigt over anlægget ses på Figur 1 og i Tabel 1.

Figur 1 Staldafsnit og opbevaringsanlæg på Vollum Østermark 4, Bredebro

Tabel 1. Oversigt over bygninger. Bygningsnumrene henviser til numrene i figur 1.

Bygnings-nr.	Anvendelse	Bygningsmaterialer og farver på bygningsfacader
1	Svinestald	Mørkegrå stålplader og lys gavl Gråt eternittag
2	Svinestald	Mørkegrå stålplader og lys gavl Gråt eternittag
3	Svinestald	Mørkegrå stålplader og lys gavl Gråt eternittag
4	Maskinhus	Grønne stålplader Gråt eternittag
5	Lade m. kølerum til kartofler og garage	Røde mursten Gråt eternittag
6	Gyllebeholder	Grå betonelementer med lysegrå fast overdækning
7	Gyllebeholder	Grå betonelementer med lysegrå fast overdækning
8	4 fodersiloer	Galvaniseret stål
9	Silo	Galvaniseret stål
10	Silo	Galvaniseret stål
11	Foderlade	Stålbeklædt sider og gråt eternittag
12	Fortank	Betonelementer
13	Fortank	Betonelementer
14	Fortank	Betonelementer

Ved miljøgodkendelse af husdyrbrug skal den ansøgte drift sammenholdes med nudriften og med driften for 8 år siden. I det følgende beskrives derfor 8-års driften, nudriften og den ansøgte drift. I denne sammenhæng skal "drift" forstås som størrelse og type af produktionsarealer. Størrelsen af produktionsarealerne er opgjort ud fra staldtegninger og opmålinger. Der er redegjort for størrelse af produktionsareal i hver enkelt stald i bilag 1.

Oplysninger om produktionsarealer fremgår også af IT-ansøgningen i husdyrgodkendelse.dk og er vist skematisk i Tabel 2.

Der er ingen forskel på produktionsarealet i nudriften og i ansøgt drift, men i 8-års driften indgår stald 3 og den største gyllebeholder ikke.

I ansøgt drift søges der desuden om flexgrupper, så alle tre stalde kan anvendes til både smågrise og slagtesvin og vægtintervallerne kan ændres.

Tabel 2 Staldsystem, produktionsareal og miljøteknologi

Stald	Staldsystem og miljøteknologi	Produktionsareal (m2)		
		8-årsdrift (før MGK 2014)	Nudrift (MGK 2014)	Ansøgt 2021
1. Svinestald	Toklimastald	214	596	890 flex
	Delvist spaltegulv 50-75% fast gulv Linespil	676	294	
2. Svinestald	Toklimastald	214	890	890 flex

	Delvist spaltegulv 50-75 % fast gulv Linespil	676		
3. Svinestalde	Slagtesvin Delvist spaltegulv 25-49% fast gulv Gyllekøling	0	1819	1819 flex

Nudriften er vurderet ud fra den nuværende lovlige drift i henhold til miljøgodkendelse fra 2014, mens 8-års drift tager udgangspunkt i produktionen før 2014.

Stald 1 er en toklimastald med delvist spaltegulv og linespil. I 8-års drift og nudrift er den godkendt til smågrise og slagtesvin. Der ændres ikke på stalden. Fremover ønskes stalden godkendt til flexgruppe "slagtesvin og smågrise", så den kan bruges til begge dyretyper og med varierende vægtintervaller. Plantegning ses i bilag 2.

Stald 2 er en toklimastald med delvist spaltegulv og linespil. I 8-års drift og nudrift er den godkendt til smågrise og slagtesvin. Der ændres ikke på stalden. Fremover ønskes stalden godkendt til flexgruppe "slagtesvin og smågrise", så den kan bruges til begge dyretyper og med varierende vægtintervaller. Plantegning ses i bilag 2. Stald 1 og 2 er ens.

Stald 3 er en svinestald med delvist spaltegulv uden linespil. Den er bygget i 2018 og indgår derfor ikke i 8-årsdrift. Fremover ønskes stalden godkendt til flexgruppe "slagtesvin og smågrise", så den kan bruges til begge dyretyper og med varierende vægtintervaller. Der er gyllekøling i stalden. Plantegning ses i bilag 3.

På ejendommen findes to gyllebeholdere (Tabel 3), der også ses på figur 1. Der er ikke gødningsopbevaringsanlæg til fast gødning.

Tabel 3 Opbevaringslagre til husdyrgødning

Gyllebeholder	Opførelses år	Kapacitet (m ³)	Overfladeareal (m ²)	NH ₃ -effekt
1. Gyllebeholder	2001	3.000	674	50% Teltoverdækning
2. Gyllebeholder	2018	4.000	830	50% Teltoverdækning
I alt		7.000		

Der sker ikke ændringer i opbevaringsanlæggene med det ansøgte.

Gyllen i kummerne i staldene bliver dagligt sluset ud i forbeholder. Herfra overpumpes gyllen ved hjælp af en elektrisk pumpe til forbeholder ved gyllebeholderne.

Gyllen bliver pumpet op i gyllebeholder via neddykket rør, hvor den opbevares, til den bringes ud på husdyrbrugets udbringningsarealer eller transporteres til opbevaring i gyllebeholdere på Sdr. Vollum 1a (ejet) og Nr. Vollum 17 (lejet).

Der er foretaget en kapacitetsberegning for ejendommen (bilag 4), der viser, at der er lagerkapacitet til godt 9 mdr. Det vurderes derfor, at Husdyrgødningsbekendtgørelsens vejledende regler om 9 måneders opbevaringskapacitet kan overholdes.

3.2 Bygningsmæssige ændringer og anlægsarbejde

Der foretages ingen bygningsmæssige ændringer i stalde eller lagre.

3.3 Produktionsmæssig sammenhæng med andre husdyrbrug

Det vurderes ikke, at Vollum Østermark 4 er teknisk eller forureningsmæssigt forbundet med andre ejendomme på en sådan måde, at de skal godkendes samlet. Ansøger ejer og driver ikke andre husdyrbrug end det som denne ansøgning omhandler.

3.4 Husdyrbruget og det ansøgtes beliggenhed

I dette afsnit beskrives husdyrbrugets beliggenhed i forhold til naturområder og omkringboende.

3.4.1 Generelle afstandskrav

Afstandskrav i husdyrbruglovens §§ 6 og 8 vurderes i forhold til nye husdyranlæg og gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg, samt ændringer, der medfører forøget forurening.

Tabel 4. Faste afstandskrav i henhold til Husdyrgødningsbekendtgørelsens §§ 6 og 8

Nærmeste...	Afstand	Beskrivelse	Afstandskrav
Nabo	54 m	Fra stald 1 til nabo mod SØ	50 m
Naboskel	220 m	Fra stald 3 til markskel mod V	30 m
Beboelse på samme ejendom (stuehus)	68 m	Fra stald 1 til stuehus	15 m
Samlet bebyggelse i landzone	1 km	Drengsted	794 m*
Byzone (eksisterende og fremtidig)	2,4 km	Bredebro	973 m*
Sommerhusområde (eksisterende og fremtidige)	>1 km		973 m*
Områder i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhverv	1 km	Drengsted	794 m*
Fælles vandindvindingsanlæg	3,3 km	Bredebro	50 m
Enkelt vandindvindingsanlæg	20 m	Markvandsbring nord for stald 1 og 2. Afstanden er tidligere godkendt.	25 m
Vandløb - åbent	400 m	Nord for den største gyllebeholder (85 m til rørlagt grøft)	15/100 m
Sø	> 500 m		15/100 m
Offentlig vej	15 m	Fra stald 1	15 m

* Afstandskravet er opgivet som de beregnede geneafstande. Der gøres opmærksom på, at afstanden måles fra et beregnet midtpunkt på ejendommen til beboelsesbygningen ved samlet bebyggelse og til zonegrænse ved sommerhus- og byzoneområde.

Ejendommen ligger i landzone ca. 2,5 km nord for Bredebro. Landskabet er fladt og åbent med læhegn og dyrkede arealer.

Ejendommen ligger ikke inden for byggebeskyttelseslinjer, skovrejsningsområder, lavbundsarealer, naturbeskyttelsesinteresser, økologiske forbindelser, kulturhistoriske bevaringsværdier, værdifulde kulturmiljøer, bevaringsværdige landskaber, geologiske bevaringsværdier, større sammenhængende landskaber, Natura2000, OSD, nitratfølsomt indvindingsområde eller indsatsplaner for grundvandsbeskyttelse.

3.5 Ammoniakemission

Det ansøgte projekt medfører, at ejendommens samlede ammoniakemission stiger:

- Emission i 8 års drift = 2402,1 kg NH₃-N/år
- Emission i nudrift = 4665,5 kg NH₃-N/år
- Emission i ansøgt drift = 5913,7 kg NH₃-N/år.

Den beregnede stigning fra nudrift til ansøgt drift er en beregning ud fra "worst case", hvor der kun går slagtesvin og ingen smågrise i staldene. Der er dog ikke planer om at ophøre med at indsætte smågrise.

3.5.1 Naturpunkter

Kategori 1-natur

Nærmeste kategori 1 natur er ved Lovrup Skrøb ca. 4,4 km mod nordøst. Totaldepositionen fra anlægget på naturområdet er 0,0 kg N/ha. Ifølge hjælpeværktøjet i husdyrgodkendelse.dk er der kumulation med et andet husdyrbrug. Med en totaldeposition på 0,0 kg er det lovgivningsmæssige krav på maksimal 0,7/0,4/0,2 kg N pr. ha pr. år overholdt, uanset kumulation.

Kategori 2-natur

Nærmeste kategori 2 natur er ifølge kommunens kort en mose ca. 4,5 km nordøst for ejendommen. Totaldepositionen fra anlægget på naturområdet er 0,0 kg N/ha, hvilket er under lovgivningens krav om maksimalt 1 kg N pr ha fra den samlede produktion på husdyrbruget. Ifølge Miljøstyrelsens kort er området kategori 3 natur.

Kategori 3-natur

Afskæringskriteriet til kategori 3-natur er således, at kommunen kan tillade en merdeposition, der er større end 1,0 kg N/ha, men ikke stille krav om mindre merdeposition end 1,0 kg N/ha.

Der er regnet til de 4 nærmeste kategori 3 naturområder, samt til den nærmeste §3 sø. Der er ingen merbelastning fra anlægget på kategori 3 områderne, mens §3-søen modtager en merdeposition på 0,4 kg. Merbelastningen er således under 1,0 kg.

Tabel 5. Beregnet ammoniakdeposition på naturpunkter jf. Figur 2

Navn:	Kategori:	Opretter:	Kumulation:	Ruhed natur:	Merdeposition (kg N/ha/år):		Totaldeposition (kg N/ha/år):
					8-års drift	Nudrift:	
53 sø	Kategori 3	Ansøger	0	S	0,4	0,2	0,8
Skov N	Kategori 3	Ansøger	0	S	0,0	0,0	0,0
Mose NØ	Kategori 3	Ansøger	0	S	0,0	0,0	0,1
Mose Ø	Kategori 3	Ansøger	0	S	0,0	0,0	0,1
Overdrev S	Kategori 3	Ansøger	0	S	0,0	0,0	0,0
Overdrev Ø	Kategori 2	Ansøger	0	S	0,0	0,0	0,0
Mose NØ	Kategori 2	Ansøger	0	S	0,0	0,0	0,0
Habitat NØ	Kategori 1	Ansøger	0	S	0,0	0,0	0,0
Natura2000 Brede Å	Kategori 1	Ansøger	0	S	0,0	0,0	0,1

Figur 2. Markering af naturområder omkring ejendommen, hvor der er beregnet ammoniakdeposition til (jf. tabel 5)

3.6 Lugtemission

Resultat af lugtberegning fremgår af tabel 6. Det ses at lugtgenekriterierne i forhold til naboer, samlet bebyggelse og byzone er overholdt.

De nærmeste naboer uden landbrugspligt er Vollum Østermark 2 og Dregstedvej 46.

Nærmeste samlede bebyggelse vurderes at være ved kommuneplan ved Krogen 10.

Nærmeste byzone vurderes at være Bredebro.

Tabel 6. Samlet resultat af lugtberegning

Bebyggelse	Kumulation	Model	Ukorrigeret geneafstand (m)	Korrigeret geneafstand (m)	Vægtet gennemsnitsafstand (m)	Genekriterie overholdt
 Dregstedvej 46	0	NY	369,9	369,9	1321	Ja
 Vollum Østermark 2	0	NY	369,9	295,9	752,1	Ja
 Krogen 10	1	NY	721,6	793,8	1112,5	Ja
 Bredebro, Brede	1	NY	930,8	972,7	2452,4	Ja

3.6.1 Kumulation til naboer

Ved samlet bebyggelse og ved byzone er der indregnet kumulation fra 1 husdyrbrug.

3.7 Øvrige emissioner og gener

Ud over lugt og ammoniakemission kan der fra et husdyrbrug være gener i form af støj, støv, fluer/skadedyr, lys og transporter. Desuden kan energiforbruget til produktionen påvirke klimaet. Disse gener/ulempen beskrives i det følgende.

3.7.1 Støj

På landbrugsejendomme er der en række aktiviteter som kan medføre støj. Det kan for eksempel dreje sig om foderhåndtering, transport, ventilation, gyllepumpning, korntørring mm. Her beskrives de væsentligste støjklider på Vollum Østermark 4.

Tabel 7. Tabel over støjklider

Støjkilde	Placering	Driftstid
Ventilation	Stald 3 Foderlade	Døgndrift i stald 3 Døgndrift i sæson i foderlade
Foderanlæg (kornvalse og foderblandingsanlæg)	Indendørs i foderlade	Kører ca. 5-6 gange i døgnet

Fodring	I staldene. Foderet bliver blæst fra foderladen til staldene i rør under jorden.	Ca. 5-6 gange i døgnet
Gyllepumpning	Ved fortanke. Der anvendes støjsvag elektrisk pumpe og skraber, der ikke afgiver støj af betydning.	En time dagligt, i dagtimerne.
Udkørsel af husdyrgødning	Staldene/gyllebeholderne	Marts-maj og september-oktober primært 8.00-18.00 og så vidt muligt ikke weekend Max. 8 x årligt kan der blive kørt i aften og nattetimerne
Vask af stalde med højtryksrensere	I staldene	Efter hvert hold dyr. I dagtimerne.
Lastbiler m.v.	Ved stalde og foderlade/maskinhus	I dagtimerne
Frøtørreri	Indendørs i foderladen	Kører i forbindelse med nedtørring af græsfrø. Bruges ikke p.t., da der ikke dyrkes frøgræs. Det kan komme på tale at anvende det til tørring af korn.
Kompressor	Maskinhus	Ved behov ca. 1 gang ugentlig
Transporter	Til- og frakørselsveje	Primært i dagtimerne

Placering af støjkilder fremgår af bilag 5.

3.7.2 Støv

Den største kilde til støvgener skønnes at være interne transporter og håndtering af foder og halm. Omfanget af støvgener vurderes at være uændret som følge af projektet.

Placering af støvkilder fremgår af bilag 5.

3.7.3 Lys

Der er udendørs belysning placeret ved benyttede døre samt ud- og indleveringsstederne. Disse lys bliver styret manuelt og er kun tændt ved behov. Inde i staldene vil der være lys i de arbejdende timer. Herudover er der lovkrav om belysning i smågrise- og svinestalde. Lyset slukker dog automatisk kl. 20.

Det ansøgte projekt medfører ikke ændringer i belysning.

Placering af lyskilder fremgår af bilag 5.

3.7.4 Skadedyr

På husdyrbruget udføres en effektiv flue- og skadedyrsbekæmpelse i overensstemmelse med gældende retningslinjer.

Gyllen under spalterne bliver fjernet en gang dagligt med en skraber, og der bliver holdt en god hygiejne omkring foderautomater og siloer.

Der er ingen lagre med fast møg.

På ejendommen er der en kommunal ordning til rottebekæmpelse. I øvrigt holdes ejendommen ryddelig og evt. foderspild m.v. opsamles med det samme.

Det ansøgte projekt forventes ikke medføre ændringer i risiko for eller håndtering af skadedyr.

3.7.5 Transporter

Antallet af transportter afhænger af dyreholdets størrelse og sammensætning. Arealbaserede godkendelser/tilladelser rummer fleksibilitet i dyreholdets størrelse og sammensætning, hvorfor det er svært at vurdere antallet af transportter.

Til- og frakørsel sker via tilkørslerne på ejendommen. Al til- og frakørsel, som vedr. svinene og gyllen sker fra de to nordlige tilkørsler længst væk fra naboen. Kørsel vedr. markdrift og foder sker fra de to midterste tilkørsler, og endelig privatkørsel, samt i forbindelse med kartoffelhøsten, vil den sydlige tilkørsel blive benyttet, for at få kartoflerne i kølerum.

Transporterne sker typisk i dagtimerne fra ca. kl. 7.00 til kl. 17.00.

Antallet af gyllekørsler kan variere afhængigt af, hvor stor gyllevognens kapacitet er. Der vil normalt blive kørt gylle ud dels i april/maj måned og i august måned. Arealerne ligger tæt omkring ejendommen.

Projektet forventes ikke at medføre ændring i antallet af transportter.

Tabel 8. Anslået antal transportter (én transport = til og fra ejendommen)

Transportter	Før udvidelse antal/år (MGK 2014)	Efter udvidelse antal/år
Indkøbt foder mv.	Ca. 104	Ca. 104
Fyringsolie/brændstof	Ca. 12	Ca. 12
Indlevering af smågrise	Ca. 26	Ca. 26
Udlevering af dyr til slagtning	Ca. 104	Ca. 104
Afhentning af døde dyr	Ca. 52	Ca. 52
Diverse sækkevarer (mineraller, rengøringsmidler mv.)	Ca. 35	Ca. 35
Gyllekørsel inkl., at biogasfirma henter gylle på ejendommen	Ca. 425	Ca. 425
Maksimalt i alt	Ca. 758	Ca. 758

Placering af interne transportter fremgår af bilag 5.

3.8 Reststoffer, affald og naturressourcer

3.8.1 Døde dyr

Døde dyr opbevares i henhold til gældende regler for opbevaring m.m. af døde produktionsdyr. Placering fremgår af bilag 5.

Døde dyr placeres væk fra staldene af hensyn til smittefare og gener for omkringboende. Placeringen af døde dyr sker bag hegnet ved gylleholderne. Døde dyr opbevares hævet over jorden på nogle spalter og overdækket med en kadaverkappe, så luft kan cirkulere omkring dyrene. Der er ingen naboer, der kan se pladsen med døde dyr fra deres ejendomme. Døde smågrise opbevares samme sted i container. Afhentning af døde dyr sker ved DAKA, som afhenter med 1 dags varsel.

3.8.2 Affald

Ejendommen er tilmeldt erhvervsaftale med godkendt affaldstransportør. Alt erhvervsaffald (bortset fra jern og skrotaffald, der bliver bortskaffet til skrotforhandler), bliver derfor varetaget af godkendt affaldstransportør, som kan håndtere affaldet ifølge kommunens affaldsregulativ.

Tabel 9. Opbevaring og bortskaffelse af affald

Affaldstype	Opbevarings Sted	Modtage anlæg	Årlig mængde	EAK-kode	ISAG-kode
Olie- og kemi-kalieaffald:					
Spildolie	Værkstedet	Marius Pedersen	100 l	13.02.08	06.01
Olie- og brændstoffiltre	-	-	-	16.01.07	06.05
Spraydåser	Medicinrum	Marius Pedersen	200kg	15.01.10	23.00
Medicinrester	Depotrum (tomme flasker)	Apotek	200kg	18.02.08	05.13
Kanyler	Depotrum	Apotek	3 bøtter	20.01.32	05.13
Fast affald:					
Tom emballage (papir/pap)	Industricontainer	Marius Pedersen	200 kg	15.01.01	50.00
Tom emballage (plast)	Industricontainer	Marius Pedersen	200 kg	15.01.02	52.00
Lysstofrør	Depotrum	Marius Pedersen	25 stk.	20.01.21	79.00
Jern og metalaffald	Skrot bunke	Sælges til jernhandler	1 ton	02.01.10	56.20
Tomme olietromler og -tanke	Maskinhus/værksted	Marius Pedersen	2 stk.	15.01.04	
Diverse brændbart	Industricontainer	Marius Pedersen	200 kg	Afhængig af indhold	19.00
Paller	Halmrum	Leverandøren	20 stk.	15.01.03	62.00

Mængderne skønnes stort set uændrede som følge af udvidelsen.

Projektet forventes ikke at medføre ændringer i mængde og håndtering af affald.

Da der er tale om et IE-brug, skal affaldshierarkiet, jf. § 6 b i lov om miljøbeskyttelse, iagttages. Det betyder, at affaldsforebyggelse og -håndtering skal, ske i overensstemmelse med følgende affaldshierarki:

- 1) Affaldsforebyggelse.
- 2) Forberedelse med henblik på genbrug.
- 3) Genanvendelse.
- 4) Anden nyttiggørelse.
- 5) Bortskaffelse.

Der er generelt fokus på at minimere mængden af affald der produceres.

Affald opbevares forsvarligt og sorteres med henblik på mest mulig genanvendelse.

3.8.3 Olie- og kemikalier

Olietanken står på fast bund. Spildolie og andet farligt affald opbevares i maskinhuset på fast bund på en spildbakke. Men idet traktorerne køres til service, er der ingen spildolie eller kun i begrænset mængde efter f.eks. plæneklipper eller lignende. Olieråvarer opbevares også i maskinhuset. Der findes ingen nedgravede olietanke på ejendommen.

Tabel 10. Olietanke på ejendommen

Anvendelse	Størrelse (L)	Årgang	Placering	Bemærkning
Dieselolie	2.500	-	Maskinhus	Overjordisk tank. Tanken er placeret indendørs. Den står på fast bund uden afløb.

Pesticider opbevares i et aflåst skab i værkstedet på en fast bund. Der er intet afløb i eller ved skabet. Påfyldning af vand på marksprøjten foregår ved foderladen. Kemikalier blandes op i sprøjten på marken. Der er ingen kontakt mellem vandslange og kemikalier i forbindelse med påfyldningen. Vask af sprøjte og traktor foregår i marken. Der er rentvandstank på traktoren.

Placering frem går af bilag 5.

3.8.4 Energiforbrug (brugen af naturressourcer)

Der anvendes primært energi til ventilation i stald 3 og til fodring.

Tabel 11. Husdyrbrugets årlige energiforbrug

Type	Nudrift (MGK 2014)	Ansøgt drift
El	300.000 kwh	300.000 kwh
Dieselolie	13.000 L	13.000 L
Fyringsolie	0	0

3.8.5 Vandforbrug

Der anvendes primært vand til vask af stalde samt til drikkevand.

Tabel 12. Anslået årligt vandforbrug (m³/år)

Anvendelse	Før ændring (MGK 2014)	Efter ændring
Drikkevand	9.436	9.436
Overbrusning og vask af stald	645	645
Vask af maskiner	10	10
Markvandsboring	25.000	25.000

3.8.6 Restvand

Tabel 13 Anslåede mængder af restvand

Spildevandstype	m ³ /år før udvidelse	m ³ /år efter udvidelse	Afledes til	Renseforanstaltning
Rengøringsvand	330 m ³	645 m ³	Gyllebeholder	Ingen
Sanitært spildevand fra stuehus	170m ³	170m ³	Septiktank m. nedsivningsanlæg*	Ingen
Tagvand	218.440 m ³	235.152 m ³	Ledes til dræn og grøft	Ingen
Sanitært spildevand fra stald	50 m ³	50 m ³	Ledes til septiktank ved stald	Ingen

Der er ingen befæstede arealer omkring ejendommen, hvorfra der opsamles regnvand.

Det ansøgte projekt vurderes ikke at påvirke mængden af restvand.

Tagvand ledes til grøft nord for ejendommen. Afløbsskitse ses i bilag 6.

3.9 BAT-Ammoniakemission

I dette afsnit redegøres der for, hvordan husdyrbruget har valgt indretning og drift i forhold til bedst tilgængelig teknik (BAT) med henblik på reduktion af ammoniakemission.

Tabel 14. Samlet BAT-beregning og ammoniakemission

	Stalde	Lagre	Total
Samlet BAT krav (kg NH ₃ -N /år)	5613	301	5914
Faktisk emission (kg NH ₃ -N /år)	5613	301	5914
Forskel (kg NH ₃ -N /år)	-	-	0
Vejledende BAT Overholdt?	-	-	Ja

Det samlede BAT-krav er i Husdyrgodkendelse.dk beregnet til 5.914 kg N/år og ammoniakemissionen er på 5.914 kg N/år, dermed er det vejledende emissionsniveau overholdt med 0 kg N/år.

BAT-beregningen er baseret på følgende forudsætning om eksisterende og renoverede staldafsnit.

Tabel 15 Forudsætning for BAT-beregning

Staldnavn	Navn på dyretype og staldsystem eller flexgruppe	Forudsætning for BAT-beregning	BAT krav ved ny stald (kg NH ₃ -N / (m ² · år))	BAT krav ved eksisterende stald (kg NH ₃ -N / (m ² · år)) ^c
Stald 1	Slagtesvin og Smågrise; 50-75 % fast gulv ^a	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse	1,06 - 1,45 ^b	1,40
Stald 2	Slagtesvin og Smågrise; 50-75 % fast gulv ^a	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse	1,06 - 1,45 ^b	1,40
Stald 3	Slagtesvin og Smågrise; 25-49 % fast gulv ^a	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse	1,06 - 1,62 ^b	1,90

^a BAT-kravet for flexgruppen fastsættes ud fra det dyretype og staldsystem med det højeste relative reduktionskrav og det dyretype og staldsystem med den højeste ammoniakemissionsfaktor.

^b BAT-kravet ved ny stald er progressivt og afhænger af det samlede areal for husdyrtypen i nye staldafsnit

^c BAT krav ved eksisterende stald er tabelværdien for staldtypen. BAT kravet kan være lavere i den aktuelle situation, hvis der fastsat vilkår til eksisterende stald i en tidligere godkendelse.

I den nuværende miljøgodkendelse fra 2014 er der anvendt følgende virkemidler: teltverdækning på begge gyllebeholdere, gyllekøling i stald 3 samt foderkorrektion.

Vilkår om overdækning af begge gyllebeholdere videreføres i denne ansøgning.

Vilkår om foderkorrektion udgår, da foderkorrektioner ikke længere fremgår af miljøstyrelsens teknologiliste. Det er umiddelbart ikke muligt at beregne effekten af foderkorrektion, når dyreholdets sammensætning varierer.

Vilkår om gyllekøling videreføres, men effekten korrigeres i henhold til Miljøstyrelsens teknologiliste, da der fremkommet ny viden om effekten af gyllekøling.

3.10 Grænseoverskridende virkninger

Husdyrbruget ligger ca. 20 km fra den dansk-tyske grænse, og en vurdering af indvirkning på miljøet i en anden stat finder ansøger ikke relevant.

4. Projektets direkte og indirekte virkninger for miljø, natur og mennesker og hvad der er gjort for at mindske virkningerne

I dette afsnit vurderes projektets direkte og indirekte virkning for miljø, natur og mennesker. Vurderingerne tager udgangspunkt i beskrivelsen af det ansøgte fra kapitel 3.

4.1 Beliggenhed og bygningsændringer i forhold til landskab og Bilag IV arter

(bilag IV arter, kulturarv og landskabet)

Figur 3 Vollum Østermark 4 (mod sydøst ses naboejendommen Vollum Østermark 8)

Der foretages ingen bygningsmæssige ændringer i forbindelse med det ansøgte projekt. Derfor vurderes projektet ikke at påvirke landskabet eller kulturarv.

Samlet vurderes det, at projektet ikke vil have en negativ indflydelse på de forskellige bilag IV-arter, da der ikke ændres på vandhuller eller andre potentielle levesteder. Der fjernes ikke gamle bygninger og fældes ikke store træer, der kunne være levested for flagermus. Der opføres ikke nye bygninger. Det vurderes på den baggrund, at projektet ikke vil medføre, at yngle- og rasteområder for bilag IV arter beskadiges eller ødelægges.

4.2 Begrænsning af ammoniakemission

(menneskers sundhed, luft)

I lovgivningen er der faste krav til ammoniakemissionen, som sikrer at husdyrbrug vælger et staldsystem eller en teknologi blandt de bedste tilgængelige, for at begrænse ammoniakudledningen fra husdyrbruget.

De BAT-krav, der stilles til husdyrbrugene, bidrager til, at målet for fald i ammoniakemissionen i DK nås og at den sundhedspåvirkning ammoniak afstedkommer dermed imødegås. Når ammoniakudledningen begrænses, bidrager det også til en generel bedre beskyttelse af ammoniakfølsom natur, da baggrundsbelastninger hertil begrænses.

BAT-beregningerne i IT-ansøgningen viser at BAT-kravet for ejendommen er overholdt (se afsnit 3.9). Det vurderes derfor at der er foretaget tilstrækkelige tiltag til at minimere ammoniakemissionen. For at overholde BAT er begge gyllebeholdere overdækket med telt, og der er gyllekøling i den nyeste af de tre stalde.

4.3 Afsætning af ammoniak til nærliggende natur

(Biologisk mangfoldighed med særlig vægt på kategori 1- og 2-natur samt bilag IV-arter)

Ammoniakemission til naturarealer omkring ejendommen er beskrevet i afsnit 3.5. Lovens krav til ammoniakpåvirkning af natur i både kategori 1 og 2 er overholdt, og projektet medfører ikke nogen merbelastning af områderne. Derfor vurderes det, at ammoniakemission fra projektet ikke påvirker disse naturområder.

Hvad angår kategori 3 natur omkring ejendommen, så belastes disse med en merdeposition på mindre end 1 kg. Når det ansøgte medfører en merdeposition på 1 kg N/ha/år eller mindre, vil det ansøgte som altovervejende hovedregel - efter den tilgængelige viden - ikke medføre, at der sker en tilstandsændring i den pågældende naturtype.

Samlet ser vurderes det, at projektet ikke vil medføre tilstandsændringer i omkringliggende natur, og dermed heller ikke påvirke levesteder for bilag IV-arter.

4.4 Lugtgener for omboende

(Menneskers sundhed/gene).

Lugtemission fra ejendommen er beskrevet i afsnit 3.6.

Projektet medfører at lugten fra ejendommen stiger fra 92.483 OU til 10.4371 OU. Beregningen er en "worst case" beregning, der tager udgangspunkt i at hele staldarealet fremover anvendes til slagtesvin – ingen smågrise. Der er dog ikke planer om at ophøre med at indsætte smågrise.

Som det fremgår af kapitel 3, så overholder projektet lovens krav i forhold til lugtgener i forhold til beboelser, samlet bebyggelse og byzone – også selv om der korrigeres for lugtbidrag fra andre husdyrbrug.

For at minimere lugt holdes ejendommen ryddelig, med fjernelse af gødning og foderrester, og der er telt på gyllebeholderne.

4.5 Støjgener

(Menneskers sundhed/gene)

Støjklender på ejendommen fremgår af afsnit 3.7.1 samt af bilag 5.

Nærmeste nabobeboelse er landbrugsejendommen Vollum Østermark 8, der ligger 30 m sydøst for maskinhuset (bygning 4). Herefter er de nærmeste naboer landbrugsejendommen Vollum Østermark 10 ca. 400 m øst for staldene (ejes af ansøger) og landbrugsejendommen Vollum Østermark 6 ca. 222 m vest for foderladen.

Støjgener fra anlægget reduceres ved at kompressorer og foderkværn (kornvalse) står indendørs. De ekstra kørsler i forbindelse med udkørsel af gylle (se under punktet "Transport"), sker i spidsbelastningsperioden forår og efterår. Transport i forbindelse med til- og frakørsel af dyr, samt foder, vil så vidt det er muligt ske i dagtimerne. Ejer har imidlertid ikke den afgørende bestemmelse her, idet det er vognmændene, som tilrettelægger deres kørsler og dermed bestemmer ankomsttid på ejendommen. Idet dyrene fodres ad libitum, opstår der ikke skrigreri i forbindelse med fodring. Staldene vaskes efter hvert hold svin og arbejdet foregår i dagtimerne. Der står et frøterreri inde i foderladen, men da ansøger ikke dyrker frøgræs for tiden, er den taget ud af drift.

Støj fra ejendommen vurderes at være uændret som følge af projektet. Det vurderes, at der er foretaget tiltag, der reducerer støj fra ejendommen. Det åbne land er landbrugets arbejdsområde, og de skal have mulighed for at udføre deres erhverv.

4.6 Støvgener

(Menneskers sundhed/gene)

Støvkilder på ejendommen fremgår af afsnit 3.7.2 samt af bilag 5.

Nærmeste nabobeboelse er landbrugsejendommen Vollum Østermark 8, der ligger 30 m sydøst for maskinhuset (bygning 4). Herefter er de nærmeste naboer landbrugsejendommen Vollum Østermark 10 ca. 400 m øst for staldene (ejes af ansøger) og landbrugsejendommen Vollum Østermark 6 ca. 222 m vest for foderladen.

Den største kilde til støvgener skønnes at være interne transporter og håndtering af foder og halm. Foder opbevares i umiddelbar nærhed af staldene, enten i udendørs stålsiloer eller indendørs i foderladen. Fra foderladen transporteres/blæses foderet til staldene i rør under jorden.

Foderkværnen, som kører flere gange om dagen, har støvfilter. Foderkværnen er placeret i foderladen.

Der vil opstå støv fra store maskiner og lastbiler, der kører på gruset på ejendommens areal. Størstedelen af den tunge trafik kommer til at foregå fra de to nordlige indkørsler og dermed længst væk fra nabo. I forbindelse med høsten bliver indkørslerne tættere på nabobeboelsen dog også benyttet.

Der er beplantning umiddelbart syd og vest for Vollum Østermark 4, samt ca. 215 m mod vest. Det vurderes at reducere støvgener fra ejendommen. Der er ikke beplantning mod nord. Nærmeste naboer i nordlig retning er ca. 1 km væk.

Mængden af støv fra ejendommen vurderes at være uændret som følge af projektet. Det vurderes, at der er foretaget tiltag, der reducerer støvgener fra ejendommen – herunder indendørs håndtering af foder.

4.7 Lyspåvirkninger

(Landskabet og gener for mennesker)

Lyskilder på ejendommen fremgår af afsnit 3.7.3 samt af bilag 5.

Nærmeste nabobeboelse er landbrugsejendommen Vollum Østermark 8, der ligger 30 m sydøst for maskinhuset (bygning 4). Herefter er de nærmeste naboer landbrugsejendommen Vollum Østermark 10 ca. 400 m øst for staldene (ejes af ansøger) og landbrugsejendommen Vollum Østermark 6 ca. 222 m vest for foderladen.

Der er beplantning umiddelbart syd og vest for Vollum Østermark 4, samt ca. 215 m mod vest. Det vurderes at reducere lys-gener fra ejendommen. Der er ikke beplantning mod nord. Nærmeste naboer i nordlig retning er ca. 1 km væk.

Lyskilder på ejendommen vil ikke ændres som følge af projektet.

4.8 Skadedyr

(Gener og menneskers sundhed)

Forebyggelse og håndtering af skadedyr er beskrevet i afsnit 3.7.4.

Projektet forventes ikke at medføre øgede gener fra fluer og skadedyr. God gødningshåndtering og en generel god staldhygiejne med fjernelse af gødnings- og foderrester sikrer, at der kun er minimalt med fluer.

Der er ingen fluegener på ejendommen, idet gyllen under spalterne bliver fjernet en gang dagligt med en skraber, og der bliver holdt en god hygiejne omkring foderautomater og siloer. Der er ingen lagre med fast mæg. Fluerne har derfor ingen steder at lægge deres æg.

Rotter bekæmpes via kommunal ordning. I øvrigt holdes ejendommen ryddelig og evt. foderspild m.v. opsamles med det samme, så risikoen for tilhold af rotter minimeres.

Det vurderes at der er foretaget tiltag, der minimerer risikoen for fluegener og tilhold af rotter.

4.9 Transporter

(Befolkningen og menneskers sundhed/klima i forhold til energiforbruget)

Anslået antal transportere fremgår af afsnit 3.7.5. Placering af transportveje fremgår af bilag 5.

Nærmeste nabobeboelse er landbrugsejendommen Vollum Østermark 8, der ligger 30 m sydøst for maskinhuset (bygning 4). Herefter er de nærmeste naboer landbrugsejendommen Vollum Østermark 10 ca. 400 m øst for staldene (ejes af ansøger) og landbrugsejendommen Vollum Østermark 6 ca. 222 m vest for foderladen.

Al til- og frakørsel, som vedr. svinene og gyllen sker fra de to nordlige tilkørsler længst væk fra naboen. Kørsel vedr. markdrift og foder sker fra de to midterste tilkørsler. I forbindelse med kartoffelhøsten, vil den sydlige tilkørsel blive benyttet, for at få kartoflerne i kølerum.

Der er beplantning umiddelbart syd og vest for Vollum Østermark 4, samt ca. 215 m mod vest. Det vurderes at reducere gener i form af støv og lys fra transporterne på ejendommen. Der er ikke beplantning mod nord. Nærmeste naboer i nordlig retning er ca. 1 km væk.

Transport er i sig selv en forurenende aktivitet. Husdyrbruget vil som udgangspunkt tilstræbe færrest muligt transportere for at minimere tidsforbrug og udgifter til brændstof og arbejdsløn. Husdyrbruget har dog behov for at transportere dyr, foder og gødning mv. Antallet af transportere søges minimeret

ved at planlægge transporterne og køre med størst mulige læs. Det tilstræbes at transporterne sker i dagtimerne.

4.10 Energi

(Klima)

Ejendommens energiforbrug fremgår af kapitel 3.

Der anvendes primært energi til ventilation og fodring. Energiforbruget ligger lavere end normtallene, som dog dækker over store variationer.

Normtal ifølge "Energirigtig projektering" 2015, SEGES:

10 KWh pr produceret smågrise 7-30 kg

15 KWh pr produceret slagtesvin 30 kg-slagtning

Ud fra ovenstående normtal er ejendommens teoretiske energiforbrug:

10 kwh x 14.400 grise = 144.000 kwh

15 kwh x 14.100 svin = 211.500 kwh

I alt 355.500 kwh

Følgende tiltag reducerer energiforbruget på ejendommen:

- Lyset i staldene er med timer, og ellers slukkes lyset når stalden forlades.
- De to ældste stalde er med naturlig ventilation. Der bruges derfor kun strøm til at hæve og sænke gardinerne. Gardinerne er automatisk temperaturstyret.
- Lysarmaturet bliver vasket ved hver staldvask, så der er optimal belysning.
- Der er gyllekøling i den nye stald. Varmen herfra skal opvarme smågrisenes stald og medarbejdersrummet. Det vil spare på olieforbruget til opvarmning.
- Der er lavenergi-belysning i alle stalde.

Energiforbruget forventes ikke at ændres mærkbart som følge af projektet.

4.11 Vandforbrug og påvirkning af vandressourcen

(Vand)

Ejendommens vandforbrug fremgår af kapitel 3.

Der anvendes primært vand til vask af stalde samt til drikkevand. Forbruget ligger på niveau med normtallene, som dog dækker over store variationer.

Ifølge Håndbog til driftsplanlægning 2015, SEGES:

143 L pr gris 7,3-32 kg

560 L pr slagtesvin 32-107 kg

Ud fra ovenstående normtal er ejendommens teoretiske vandforbrug i stalden:

143 L x 14.400 grise = 2.059 m³

560 L x 14.100 svin = 7.896 m³

I alt 9.955 m³

Ved omlægning til ren slagtesvineproduktion vil vandforbruget måske stige til 560x21.000=11.760 m³.

Følgende foranstaltninger på ejendommen reducerer vandforbruget:

- Der anvendes drikkenipler placeret i drikkekopper eller drikkekar.
- Bedriftens drikkevandsinstallationer rengøres og efterses jævnligt med henblik på at undgå spild.

- Staldene iblødsættes et døgn før de vaskes med højtryksrensere med koldt vand.
- Vandforbruget tjekkes løbende, så eventuelle skjulte lækager opdages i tide.
- Der findes vandur på staldanlægget.
- Evt. lækager identificeres og repareres hurtigst muligt.

Ejendommen forsynes med vand fra Bredebro Vandværk. Ansøger har tidligere søgt om tilladelse til etablering af en boring, hvorfra der kan hentes vand til vask af stalde, men kommunen har meddelt afslag på den ansøgning.

Foruden tiltag til minimering af forbruget af vand, tages der også hensyn til risikoen for forurening af overfladevand (søer og åer).

Pumpning af gylle fra gyllebeholder sker under opsyn. Ved pumpning af gylle fra forbeholder til gyllebeholder aktiveres en kontakt i stalden. Der er mulighed for at afbryde pumpning via en kontakt på forbeholderen. Det tjekkes løbende, om der er plads i gyllebeholderen før overpumpning. Der er ingen faste rør eller pumper til overpumpning af gylle fra gyllebeholder til gyllevogn. Der er heller ikke spjæld mellem forbeholder og gyllebeholder.

Gyllebeholderen er omfattet af 10-årsbeholderkontrolordningen, og eventuelle fejl og mangler udbedres løbende.

Husdyrbruget overholder de generelle regler for udbringning af husdyrgødning og sprøjtning.

Olie opbevares i godkendte beholdere. Pesticider opbevares i et aflåst skab i værkstedet på fast bund uden afløb. Påfyldning af vand på marksprøjten foregår ved foderladen. Kemikalier blandes op i sprøjten på marken. Der er ingen kontakt mellem vandslange og kemikalier i forbindelse med påfyldningen. Vask af sprøjte og traktor foregår i marken. Der er rentvandstank på traktoren.

Tagvand ledes til via dræn til grøft. Afløbsskitse fremgår af bilag 6.

Ejendommen ligger ikke inden for lavbundsarealer, områder med særlige drikkevandsinteresser, boringsnær beskyttelsesområder, nitratfølsomt indvindingsområde eller indsatsplaner for grundvandsbeskyttelse.

Det vurderes at der er begrænset risiko for at aktiviteterne på ejendommen medfører forurening af overfladevand, da der ikke er søer eller åbne vandløb indenfor 100 m fra stalde og gyllebeholder. Samlet set vurderes det, at der på ejendommen er foretaget tiltag til minimering af vandforbrug, samt at der tages forholdsregler, der beskytter vandmiljøet.

4.12 Påvirkning af jordarealer og jordbund

(jordarealer og jordbund)

Jordbundstypen er grovsandet jord. Landskabet er relativt fladt. Dette reducerer risiko for afstrømning af næringsstoffer fra stalde og gyllebeholdere. I kombination med de beskrevne tiltag i afsnit 4.11 vurderes det, at ansøger har foretaget de nødvendige foranstaltninger for at minimere risikoen for jordforurening.

4.13 Andet om befolkningen og menneskers sundhed

(befolkningen og menneskers sundhed)

Risikoen ved MRSA eller antibiotikaresistens håndteres af generelle veterinærregler i fødevarestyrelsens regi. Der vurderes ikke at være særlige forhold ved beliggenheden af det konkrete husdyrbrug, der skal tages med i betragtning og som kunne betyde, at der skal udvises særlig forsigtighed.

Som nævnt tidligere i denne rapport overholdes lovens krav i forhold til lugtgener og ammoniakemission, og som beskrevet i afsnit 4.11 er der foretaget foranstaltninger for at minimere risiko for forurening.

Følgende tiltag på ejendommen vurderes desuden at gavne klimaet og dermed befolkningen generelt:

- Får udarbejdet klimaregnskab via Danish Crown
- Der etableres stærke efterafgrøder, der opfanger CO₂ og binder kulstof i jorden
- Der anvendes teltoverdækninger, hvilket reducerer emission af klimagasser
- Hyppig udslusning af gylle fra svinestalde reducerer temperaturen i gyllen og reducerer derved dannelse af metan
- Timing af udbringning (større risiko for emission af lattergasser ved udbringning på våd jord)
- Tilpasning af gødning til kvælstofbehovet
- Minimerer foderspild
- Optimerer foderudnyttelse
- Minimerer kørsel

4.14 Alternative løsninger

Der bygges ikke nyt i forbindelse med denne ansøgning. Ansøgningen om ændring i dyrehold skyldes øget effektivitet samt ønske om fleksibilitet i vægtintervaller. Der er således ikke overvejet væsentlige alternativer.

4.15 Oplysninger om konsulenten

Miljørådgiver Birgitte Madsen, Sønderjysk Landboforening (se datablad forrest i denne rapport).

5. Oplysninger om IE-husdyrbruget

Husdyrbruget er et IE-brug med mere end 2000 stipladser til slagtesvin.

IE husdyrbrug er omfattet af BAT konklusionerne for intensivt opdræt af fjerkræ og svin. BAT for Vollum Østermark 4 beskrives i dette kapitel.

5.1 Ophør af IE-husdyrbruget

Ved eventuelt ophør af husdyrproduktionen vil det blive sikret, at de nødvendige foranstaltninger for at undgå forureningsfare foretages. Her tænkes der på rengøring af stalde samt bortskaffelse af oplagret husdyrgødning, foder og affald.

5.2 BAT: Råvarer, energi, vand og management

BAT i forhold til ammoniakemission er beskrevet under punkt 3.9 og 4.2

5.2.1 BAT-Energi

Beskrivelse af BAT på energiforbrug med fokus på den bedste tilgængelige teknologi:

- De to ældste stalde er med naturlig ventilation. Der bruges derfor kun strøm til at hæve og sænke gardinerne. Gardinerne er automatisk temperaturstyret. I den nyeste stald er ventilationen også temperaturstyret.

- Der er gyllekøling i den nye stald. Varmen herfra skal opvarme smågrisenes stald og medarbejderrummet. Det vil spare på olieforbruget til opvarmning.
- Der er lavenergi-belysning i alle stalde.

5.2.2 BAT-Vand

Beskrivelse af BAT på vandforbrug med fokus på den bedste tilgængelige teknologi:

- Der anvendes drikkepipler placeret i drikkekopper eller drikkekar.
- Der findes vandur på staldanlægget.

5.2.3 Management

Beskrivelse af BAT på management:

- Ejer står for daglig drift.
- I bedriftens Årsrapport registreres forbrug af energi, indkøbt foder, pesticider og handelsgødning.
- Staldene kontrolleres dagligt og der udføres små-reparationer med det samme eller der tilkaldes service, hvis der er behov for det.
- Affald bortskaffes via Marius Pedersen, som har forpligtiget sig til at håndtere affaldet efter kommunens affaldsregulativ. Ellers afsættes det til genbrugsstationen.
- Der udarbejdes gødningsplaner og gødningsregnskaber på bedriften, hvor såvel forbrug af handelsgødning som husdyrgødning kan dokumenteres.
- Der bliver udarbejdet foderoptimering med en konsulent, med henblik på at optimere foderudnyttelsen og dyrenes sundhed.
- Der er lavet beredskabsplan, så forholdsregler i forbindelse med uheld med kemikalier og gylle, brand mv. er beskrevet.
- Ved gyllekørsel sker det i henhold til godt landmandskab.

Beskrivelse af BAT på egenkontrol:

I løbet af dagen holdes anlægget under opsyn og det tjekkes, om anlæggene kører som de skal. Derudover er der en række andre faste procedurer:

- Ved overpumpning fra forbeholder til gyllebeholder tjekkes først, om der er plads.
- Gyllepumpningen overvåges.
- Der er dyrlægesundhedsrådgivning månedligt.
- Autoriseret el-installatør laver årligt gennemsyn af ejendommens el-installationer.
- Der vaskes stalde efter hvert hold smågrise og slagtesvin.
- Der forefindes alarm på foderanlæg. Ved uregelmæssigheder ringer systemet op og afgiver fejlmeldinger.

IE-husdyrbruget vil også være omfattet af Miljøledelse, som bidrager til at have fokus på BAT vedr. management. Plan for miljøledelse er indsendt til kommunen.

6. Konklusion

Der er foretaget beregninger af hvor meget lugt og ammoniak det ansøgte projekt forventes at medføre i forhold til den konkrete produktion på den konkrete beliggenhed. Der er foretaget konkrete vurderinger i forhold landskab og afstand til naboer. Herudover er danske landbrug reguleret af en række generelle regler der har til hensigt at beskytte miljøet i bred forstand. Ud fra de konkrete forhold samt de generelle regler vurderes det, at det ansøgte projekt ikke vil have væsentlig virkning på miljøet.

7. Bilag

Bilag 1 Tabel med beregning af produktionsarealer i 8-års drift og nudrift og ansøgt drift

Bilag 2 Indretning af stald 1 og 2

Bilag 3 Indretning af stald 3

Bilag 4 Kapacitetserklæring

Bilag 5 Aktiviteter og opbevaring

Bilag 6 Afløbsskitse